СВЕТОВЕН ДЕН НА ТВОРЧЕСТВОТО И ИНОВАЦИИТЕ

21 април 2023

ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА
ИИНЧ

ТВОРЧЕСТВОТО във фокуса на психологията

онлайн семинар

1869

ISSCI

World Creativity & Innovation Day
April 21

www.iphs.eu

Организираният от Департамент Психология на ИИНЧ-БАН онлайн семинар „Творчеството във фокуса на психологията" е на път да се превърне в традиция.

Провеждаме го за трета поредна година и вече сме част от международната мрежа за отбелязване на С*ветовният ден на творчество и иновациите - 21 април*. Творчеството е тема, която изглежда безспорна, но нека не забравяме, че новото, дори и когато е отговор на въпрос, решение на проблем или ценно и полезно нововъведение, винаги изисква усилие, не се разпознава и оценява веднага или от всички, явява се предизвикателство.

Решението на индивида да опитва различни неща, да търси нови пътища и да не се задоволява с обичайното и познатото, дори и когато това поведение е в общ интерес, е предизвикателство към установения начин на живот в общността и среща неразбиране или провокира съпротива.

Ако стимулирането на креативността е начин да превърнем предизвикателствата във възможности във всички области на икономическия, социален и културен живот и в управлението, то познанието за и разбирането на творчеството е ключов елемент от очаквания принос на психологическата

www.iphs.eu

ИИНЧ
ДЕПАРТАМЕНТ
"ПСИХОЛОГИЯ"

наука към постигането на тези приоритети.

Семинарът: включва презентации, където научното знание оживява, представено чрез нови открития, вълнуващи теми и интригуващи резултати; организира дискусии, където се срещат участници с различни гледни точки към темата; инициира разговор за индивидуалната перспектива и личния опит в срещата с творчеството и предлага споделено пространство за експериментиране с творчески задачи.

Той е трибуна за популяризиране на достиженията на психология на творчеството в обществото, трибуна за твореца в различни сфери на науката и изкуството, културата и технологиите и трибуна, от която да чуем въпросите на слушателите.

Чрез нашите ежегодни срещи създаваме трансдисциплинарен форум за комуникация между специалисти и публика, за обмен на идеи и създаване на ползотворни и трайни сътрудничества между творци и учени.

проф. д-р Катя Стойчева -
Програмен директор

ПРОГРАМА

01 Творческо мислене и решаване на проблеми

С какво се отличава творческото мислене и как се проявява то при решаването на проблеми? Как се разпознава творческият потенциал на индивида? Разговаряхме за интелектуалните умения, когнитивни стилове и личностни нагласи, които подпомагат създаването на творческа продукция, като отново имахте възможност да наблюдавате процесите и на практика, участвайки в творчески дейности. Проф. д-р Катя Стойчева представи подходи, които изследват възприемането и (ре)конструирането на перцептивни стимули, а дискусията по темата води доц. д-р Мария Атанасова-Трифонова.

02 Творчество и писане: Предизвикателствата на превода

Писането е не само поле за литературно творчество; то е и професионално занимание в редица области, и изява на индивидуалната лингвистична способност.

Психологията на творчеството се интересува не само от личността и творческия процес в литературата, но и от креативността на пишещия индивид в различни сфери на дейност.

В какво се проявява творчеството при превода? По тази тема проф. д-р Катя Стойчева разговаря с Ангелина Даскалова, Красимир Кавалджиев, Теодора Павлова и Дарин Тенев - преводачи на излезлия от печат сборник Écrits на Жак Лакан.

03 Творчество и изкуствен интелект

Наши гости бяха гл. ас. д-р Елена Цанкова от Института за изследване на населението и човека при БАН, гл. ас. д-р Димитър Щерионов от департамента по Когнитивна наука и изкуствен интелект към Университета в Тилбург, Холандия, и Албена Баева, дигитален художник.

Те взеха участие в разговор, в който се срещнаха възгледите на науката и изкуството за предизвикателствата при използването на изкуствения интелект, реалните възможности на новите технологии и стереотипите при възприятието им.

04 Толерантност към неопределеност и творчество

Там, където неопределеността блокира и фрустрира индивида, творецът преодолява несигурността и извлича смисъл, който въплъщава в мисъл, образ или действие.

Творчеството предявява високи изисквания към способността на индивида да приема неопределеността и несигурността, които съпътстват творческия процес. За творческата игра с неопределеността в своите художествени творби говори арх. Искра Щетинска, а психологическите данни за толерантността към неопределеност като личностов ресурс за творчество коментира проф. д-р Катя Стойчева.

01
ТВОРЧЕСКО МИСЛЕНЕ И РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ

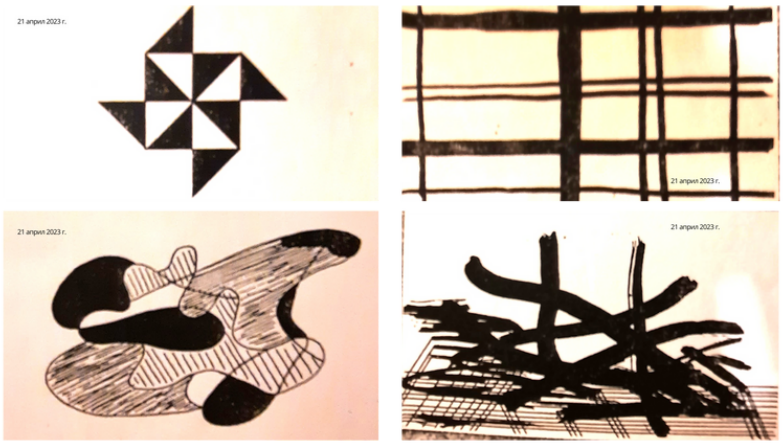

iStock.com/wildpixel

С КАКВО СЕ ОТЛИЧАВА ТВОРЧЕСКОТО МИСЛЕНЕ И КАК СЕ ПРОЯВЯВА ТО ПРИ РЕШАВАНЕТО НА ПРОБЛЕМИ? КАК СЕ РАЗПОЗНАВА ТВОРЧЕСКИЯТ ПОТЕНЦИАЛ НА ИНДИВИДА?

В този първи модул разгледахме:

- връзката на креативността с предпочитанията към сложни, динамични и асиметрични фигури (Скала за художествено възприятие на Ф. Барън и Дж. Уелш; Barron - Welsh Art Scale, 1959; 2006);
- богатството и разнообразието на субективните интерпретации на зрителния стимул (Тест за творческо функциониране на Г. Смит и И. Карлсон; Creative Functioning Test, 1994);
- допълването и комбинирането на графични стимули по нестереотипен начин, излизане извън границите им и неконвенционалното им използване при създаването на рисунка (Рисувъчен тест за творческо мислене на Х. Йелен и К. Урбан, вдъхновен от концепцията на К. Роджърс; Test for Creative Thinking - Drawing Production, 1986).

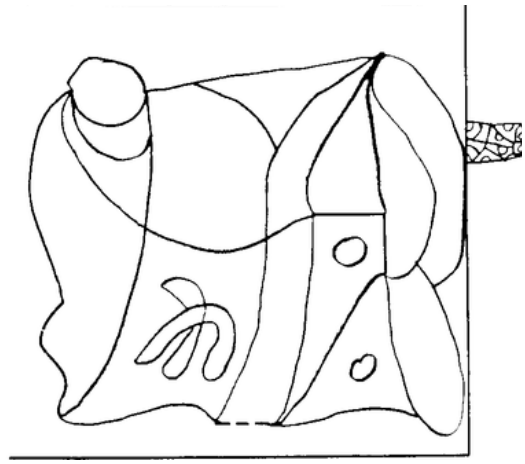
Източник: Barron-Welsh Art Scale (1959). Consulting Psychologists Press, CA: Palo Alto.

Проф. д-р Катя Стойчева представи подходи, които изследват възприемането и ре-конструирането на перцептивни стимули при деца и възрастни. Разговаряхме за интелектуалните умения, когнитивни стилове и личностни нагласи, които подпомагат създаването на творческа продукция.
Слушателите на семинара отново имаха възможност да набючават процесите и на практика, участвайки в творчески дейности.

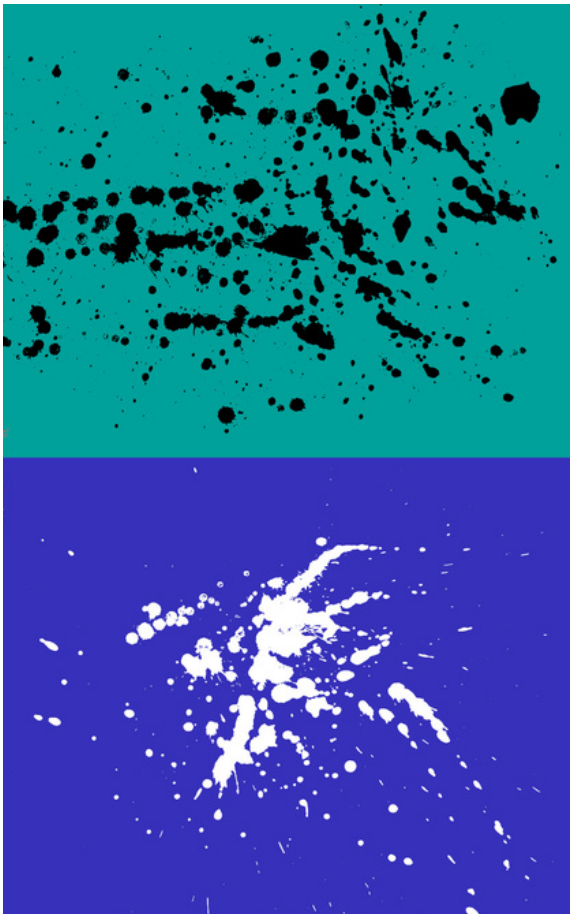
Дискусията по темата води доц. д-р Мария Атанасова-Трифонова.

ИЗТОЧНИЦИ:

Jellen, H. G., & Urban, K. K. (1986).
The TCT-DP (Test for Creative Thinking-Drawing Production): An instrument that can be applied to most age and ability groups. Creative Child & Adult Quarterly, 11(3), 138–155.

Източник : Assessing creative potential

iStock.com/Anatolii Kovalov

Smith, G.J.W. & van der Meer, G. (1994).
Generative Sources of Creative Functioning. In: Shaw, M.P. & Runco, M.A. (Eds.) Creativity and Affect (pp. 147-167).

Norwood, NJ: Ablex. Furnham, A., Zhang, J., & Chamorro-Premuzic, T. (2006).
The relationship between psychometric and self-estimated intelligence, creativity, personality, and academic achievement. Imagination, Cognition and Personality, 25(2), 119–145.

УСЛОВИЯ ЗА ТВОРЧЕСТВО

(CARL ROGERS, 1962)

ВЪТРЕШНИ УСЛОВИЯ

- **Откритост за опита и преживяванията,** отвореност за взаимодействията с вътрешния и външен свят (обратно на наличието на силни психологически защити).
- **Вътрешна локализация на контрола** (на оценъчните съждения).
- **Способността да си играеш** с понятия, образи, цветове, форми, отношения: става дума за интелектуална игра - да можеш да дадеш воля на своето мислене и въображение свободно да комбинират и неограничено да изследват елементите на опита и познанието.

iStock.com/sasha2538

Bettmann Archive/Bettmann

ВЪНШНИ УСЛОВИЯ

- **Психологическа безопасност**, която се обезпечава от приемане на индивида като безусловна ценност, обстановка, в която отсъства външното оценяване и емпатично разбиране и съпреживяване по отношение на индивида.

- **Психологическа свобода за:** символно изразяване на всички емоционални реакции, преживявания и мисли, дори и на тези, които се възприемат като социално нежелателни.

НАШИТЕ ГОСТИ

Доц. д-р Мария Атанасова-Трифонова
е психолог, чиято научна дейност е свързана с изследвания в областта на когнитивното и социо-емоционалното развитие на децата, с анализ на родителските практики за грижа и стимулиране на детското развитие, както и с качеството на образователната среда, която благоприятства любознателността и потенциала им.
Под нейно ръководство са осъществени 11 проекта на **УНИЦЕФ**, **МОН**, **НЦОЗА** и др. В тях са проучени развитийната промяна и най-важните постижения на децата от раждането до 36 месеца и на тази основа са създадени стандарти за развитие и учене в ранното детство, а така също скрининг тест за тригодишни деца за ранното откриване на риск от проблеми в развитието.

Проучени са особеностите на образователната среда като важен фактор в развитието потенциала на децата, и в тази връзка са анализирани образователното съдържание, както и нагласите на учителите от детските градини относно промените, отнасящи се до различни аспекти на предучилищното образование.

Оценени са възможностите на образователната среда да реализира принципите на приобщаващото образование за стимулиране развитието на децата в съответствие с техните индивидуални способности, особено на децата със специални потребности.

iStock.com/Nadezhda1906

Мария Трифонова е участвала в национални представителни изследвания и на родителските практики на отглеждане на децата от 0-5 години, в лонгитюдинално изследване на деца в периода 0-3 години и др.

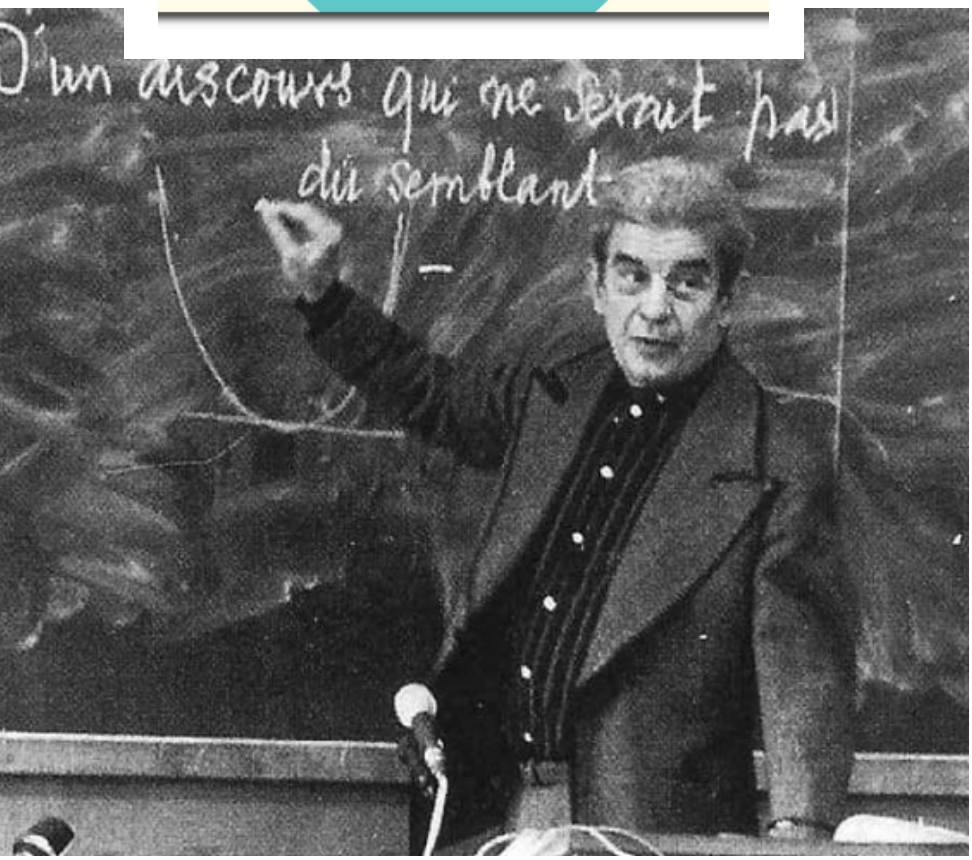
Автор е на редица статии в областта на ранното детство, публикувани в наши и международни списания и е редактор и съставител на три колективни монографии, посветени на тази възраст.

От 2015 г. е ръководител на секция „Психология на развитието и здравето", а от 2022 г.- ръководител на Департамент „Психология" към Института за изследване на населението и човека, БАН.

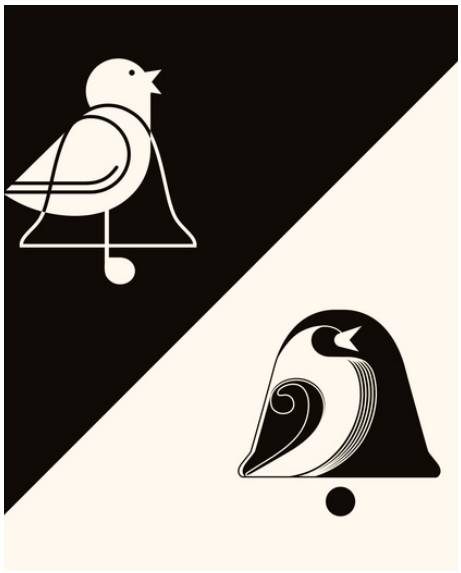
ТВОРЧЕСТВО И ПИСАНЕ: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА НА ПРЕВОДА

В КАКВО СЕ ПРОЯВЯВА ТВОРЧЕСТВОТО ПРИ ПРЕВОДА? В РАЗГОВОР С ПРЕВОДАЧИТЕ НА ИЗЛЕЗЛИЯ ОТ ПЕЧАТ СБОРНИК ÉCRITS НА ЖАК ЛАКАН - АНГЕЛИНА ДАСКАЛОВА, КРАСИМИР КАВАЛДЖИЕВ, ТЕОДОРА ПАВЛОВА И ДАРИН ТЕНЕВ.

Източник: Encyclopedia of Psychoanalysis

iStock.com/Anngelise

Писането е не само поле за литературно творчество; то е и професионално занимание в редица области, и изява на индивидуалната лингвистична способност.

Психологията на творчеството се интересува не само от личността и творческия процес в литературата, но и от креативността на индивида в различни сфери на дейност.

Дискусията по темата се води от проф. д-р Катя Стойчева.

Някои от включените текстове:

- *Семинарът за „Откраднатото писмо"*
- *Стадият на огледалото като формиращ функцията на Аза такава, каквато ни се разкрива в психоаналитичния опит*
- *Функция и поле на речта и на езика в психоанализата;*
- *Психоанализа и структура на личността"*

Как стои въпросът с художествения превод?

Ако останем твърде близо до оригиналния текст, ще затрудним възприемането му на чуждия език. Ако проявим прекалено много волности, ще изневерим на смисъла му.

И в двата случая резултатът ще бъде неблагополучен.

И тук се появява удобен случай да се прояви преводаческият талант, който се състои в балансирането между двете крайности.

КРАСИМИР КАВАЛДЖИЕВ

Нашата сложна комбинация от преводачи беше истинско предизвикателство и за четирима ни в това да се срещнем от различни области, от които изхождаме, и от различния опит, с който сме си служили.

Сложна задача, но нещо се получи: в множеството разговори, в сериозността и решителността, която всеки един от нас зае спрямо този превод по своя своеобразен и много уникален начин.

АНГЕЛИНА ДАСКАЛОВА

Известна реплика на Лакан е: *„Не бързайте да разбирате"*. Знаем, че по отношение на тези текстове той е казал: *„Те не са направени, за да се разбират, а за да се четат"*.

Това е асоциацията, която правя с въпроса за добрата творба. Какво значи това обаче?

Това не е клише. Ключово е това запазване на известна форма на неразбиране, защото то е неразбиране и за французина. Текстът изисква много прочити.

ТЕОДОРА ПАВЛОВА

НАШИТЕ ГОСТИ

Ангелина Даскалова е клиничен психолог и практикуващ психоаналитик в София, член на Българско общество за лаканианска психоанализа (БОЛП).

Завършва клинична психология, специалност „Психопатология" в Университет „Луи Пастьор", Страсбург, Франция (2006). В периода 2006 -2008 г. е част от екипа на Департамента по психология в Католически университет (FLSH), град Лил, където се задълбочава интересът ѝ към психоанализата.

Любопитството към несъзнаваното и срещата с Лаканианската психоанализа очертават личния и професионален път, който тръгва от Франция и продължава в България.
Има дългогодишен опит в неправителствения сектор, като в периода 2009-2015 г. участва в процеса на деинституализация в България и придружава специалисти от социалната, здравната и образователната сфера, работещи с деца с различни физически и психически затруднения. Няколко кратки стажа в Медико-педагогически институт „Куртил", Белгия - институция за деца и младежи с психично страдание, ориентирана от Лаканианската психоанализа - повлияват развитието на практиката ѝ. Започва да превежда „на шега", в контекста на работата с колеги, интересуващи се от учението на френския психоаналитик Жак Лакан.

Превежда текстове на Жак Лакан, Жак-Ален Милер и други аналитици от основаната от Лакан през 1981 г. Школа на фройдистката кауза.Междувременно става част от редакционната колегия на „Журнал-а", годишно списание на БОЛП.

БОЛП

Интересът към превода се развива постепенно и плахо, без предварителното знание накъде ще отведе това. Протегнатата ръка от страна на наследниците на Лакан и готовността на издателство „Колибри" да направи възможна появата за първи път на част от творчеството на Жак Лакан на български език се превръщат в ключов момент на избор, желание, изпитание и предизвикателство, съпътствани с изненада и промяна..

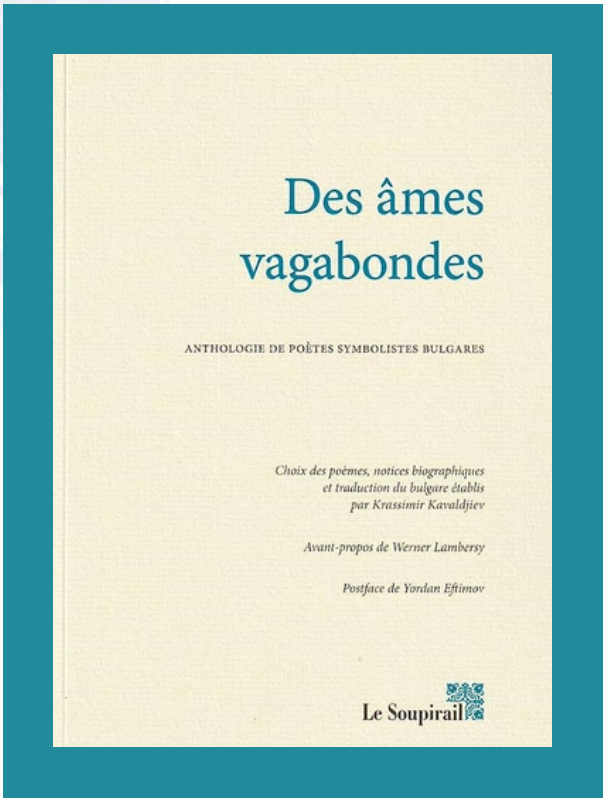
НАШИТЕ ГОСТИ

Красимир Кавалджиев е роден през 1969 г. в Сливен. Завършва френска гимназия в родния си град и френска филология, културология и дипломация в СУ „Св.Климент Охридски".

Специализира в университета Париж-III и във Висшата школа за социални науки в Париж. Превел е от френски на български над петдесет произведения от областта на художествената литература, литературознанието, семиотиката, философията и психоанализата, от автори като Албер Камю, Жорж Батай, Андрей Макин, Цветан Тодоров, Юлия Кръстева, Жан-Мари Клинкенберг, Жак Лакан, Никола Абраам и Мария Торок и др. Носител на наградата на Френската общност на Белгия (2002) и на Специалната награда на Съюза на преводачите в България (2016).

Превеждал е също така от български на френски произведения от наши автори, сред които Чавдар Мутафов, Йордан Радичков, Анжел Вагенщайн, Румен Леонидов и др.

Съставител и преводач на „Антология на българския символизъм" на френски.

Editions Le Soupiraill

Срещата му с Лакан се случва в началото на 90-те години - период, в който усилено чете трудове на Фройд. Приема предложението на проф. Милена Кирова да преведе три текста от Écrits за специализирано списание и не след дълго осъзнава с какво се е захванал.
Но понеже хорото трябва да се играе докрай, решава да изпълни поетия ангажимент с цената на неимоверни усилия.
След няколко години текстовете излизат в сп. „Език и литература", а тази година и в сборника с участието на още трима преводачи.

НАШИТЕ ГОСТИ

Теодора Павлова е клиничен психолог и психоаналитик, член на Българско общество за лаканианска психоанализа (БОЛП), на Новата лаканианска школа и на Световната асоциация по психоанализа.

Завършва клинична психология в университета в Страсбург, Франция (2014). Специализира в Медико-педагогически институт „Куртил" в Белгия (2009-2013). Уникалният опит на тази институция за деца и младежи с психично страдание, ориентирана от Лаканианската психоанализа, е познат в България благодарение на документалния филм на френската режисьорка Мариана Отеро „Под открито небе" (À ciel ouvert, 2013) .

Издателство Сиела

Участва в процеса по деинституционализация в България в партньорство с психоаналитици от Франция и Белгия, представя клинични и теоретични текстове от практиката си на различни международни форуми, има публикувани статии в български и френски сборници и периодични издания.

Захваща се с превод на психоаналитична литература по предложение на наследниците на Жак Лакан и с изненада открива удоволствието от тази сложна, на моменти дори непосилна задача, която нарича „щастлива лудост".

Превежда трудове на Лакан като: „За Имената-на-Бащата" (2011, Сиела), „Бележка за детето" (брой 1 на „Журнал-а", 2018) и „Женевски доклад върху симптома" (заедно с Катя Стойчева, брой 2 на „Журнал-а", 2019) , както и статии на Жак-Ален Милер, Ерик Лоран и други водещи аналитици от Школата на фройдистката кауза (École de la Cause Freudienne).

Теодора е отговорен редактор на периодичното издание на БОЛП „Журнал-а".

0 3

ТВОРЧЕСТВО И ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ

УЧАСТНИЦИТЕ В ТОЗИ ТРАНСДИСЦИПЛИНАРЕН ПАНЕЛ ПРЕДСТАВИХА СВОИТЕ ВЪЗГЛЕДИ, ПРОИЗЛИЗАЩИ ОТ СФЕРИТЕ НА НАУКАТА И ИЗКУСТВОТО, ОТНОСНО РАЗВИТИЕТО, ПРИЛОЖЕНИЕТО И БЪДЕЩЕТО НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ.

Разговаряхме с:
д-р Елена Цанкова,
д-р Димитър Щерионов и
Албена Баева.

iStock.com/NicoElNino

Бяха разгледани реалните настоящи технологични възможности на изкуствения интелект, включването им в създаването на художествени произведения и приложението на невронни мрежи при различни видове превод на текстове, говор и жестомимичен език.
Друга ключова тема касаеше обществения страх от изкуствения интелект и свързаните с този страх въпроси относно правата и ролите на изкуствения интелект като творец и/или инструмент.
В отворена дискусия със слушателите бяха обсъдени въпроси като потенциалното развиване на съзнание от страна на изкуствения интелект и приписването на човешки характеристики на новите технологии.

НАШИТЕ ГОСТИ

Гл. ас. д-р Елена Цанкова е завършила висше образование в Германия.

(2007 г. - придобита бакалавърска степен по Обединена социална и когнитивна психология от **Jacobs University Bremen**; 2009 г. - придобита магистърска степен по невро-когнитивна психология от **Ludwig Maximilian University** of Munich; 2013 г. - придобита докторска степен по психология от **Jacobs University Bremen**). Основните ѝ научни интереси са в областта на междуличностното възприятие и първите впечатления.

Личен архив/Е. Цанкова

В настоящия момент д-р Цанкова изследва стереотипните представи на човека за изкуствения интелект (ИИ) както и връзката между личностните характеристики на индивида и възприятието му за изкуствения интелект.

Интересът на д-р Цанкова към творчеството е породен от нейното хоби в сферата на фотографията :)

Една от публикациите ѝ, получили най-силен интерес от обществото и медиите, изследва ефекта на гладкостта на кожата на лицето при първите впечатления.
Д-р Цанкова се интересува силно и от взаимодействието между човека и технологиите и участва като изследовател в два международни проекта в тази с сфера (**CyberEmotions** и **eCUTE**). По тази програма д-р Цанкова ръководи научен проект в сферата на киберпсихологията, посветен на първите впечатления при общуването по интернет

НЯКОИ СТЪПКИ, ХАРАКТЕРНИ ЗА ТВОРЧЕСКИЯ ПРОЦЕС ПРИ ЧОВЕКА, ОТСЪСТВАТ ИЛИ СА РАЗЛИЧНИ ПРИ ИИ:

- **СПОНТАНЕН ПОРИВ ЗА ТВОРЧЕСТВО** наблюдаваме при човека, докато при ИИ творчеството е задача, възложена от човека.
- **ИНКУБАЦИОННИЯТ ПЕРИОД** при човека е ключов за установяване на спонтанни и пасивни връзки между натрупаното знание и проблема пред него, често водещи до достигане на неочаквано решение (инсайт); при ИИ времето за търсене и обработка на информацията няма характеристиките на инкубационен период.
- **НАСЛАДАТА ОТ ТВОРЧЕСКИЯ ПРОЦЕС** е типично човешка характеристика; ИИ, поне засега,не притежава способност за изпитване на човешки емоции и когато решава проблеми, просто изпълнява задание.

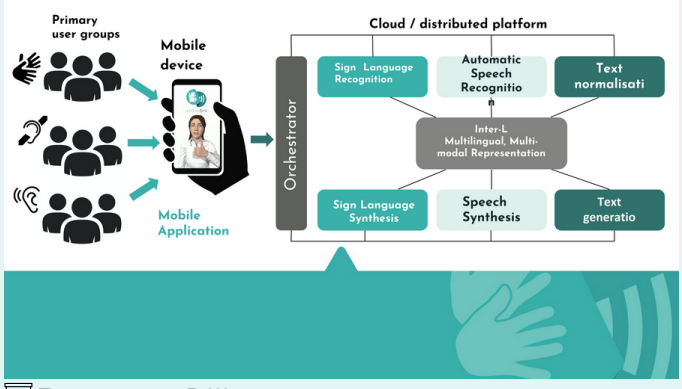
НАШИТЕ ГОСТИ

Д-р Димитър Щерионов е главен асистент в Катедрата по когнитивна наука и изкуствен интелект в университета в Тилбург, Нидерландия.
Защитава докторат в KULeuven (Белгия) през 2015, след което работи в KantanMT, по настоящем KantanAI (Ирландия), където през 2017 г. ръководи екипа, който пуска първата платформа за персонализиран невронен машинен превод. Между 2018 и 2019, като пост-доктор в DCU (Ирландия), Димитър Щерионов ръководи сътрудничества с Microsoft, eBay и Huawei.

От 2020, след назначаването му като главен асистент в Университета в Тилбург, той е технически и научен ръководител на проекта SignON - проект по H2020 за автоматичен превод между жестови и говорими езици. През 2023 г. д-р Щерионов създава и ръководи изследователската група **Inclusive and Sustainable Machine Translation** (ISMT) в рамките на Изследователското звено **Computational Linguistics** на Департамента по когнитивна наука и изкуствен интелект в университета в Тилбург.

Изследователският му опит обхваща различни области на изкуствения интелект: от вероятностна логика и машинно обучение (machine learning); проектиране, разработване и оптимизиране на софтуерни системи и приложения, до приложна и теоретична дейност в областта на машинния превод.
Към момента неговата дейност е насочена в две основни направления: (**а**) машинен превод между говорими и жестови езици и (**б**) въздействието на машинния превод на околната среда.

Димитър Щерионов има публикавуна 1 монография и повече от 55 рецензирани академични статии, които са цитирани над 950 пъти.
SignON:
SignON е проект по програма ICT57-H2020, който е получил финансиране в размер на 5 616 718,75 (споразумение номер 101017255). Д-р Димитър Щерионов е научен и технически ръководител на проекта.

Презентация: Д. Щерионов

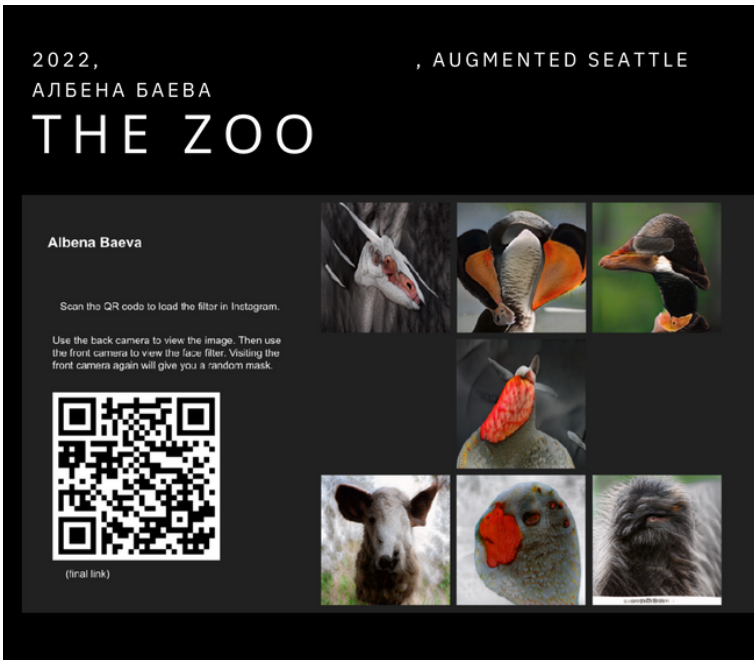
"Exploiting the advances in sign language and speech recognition, automatic translation and synthesis of 3D virtual characters, SignON develops an all-in-one translation solution, accessible with the tough of a button."

НАШИТЕ ГОСТИ

Албена Баева е сред пионерите на интерактивното изкуство в България. Създава интерактивни инсталации за градски пространства, галерии, танц и театър. Фокус и тема на нейната работа са новите технологии, като използва творческо програмиране, електроника, добавената реалност, а от 2019 година изследва и използва различни форми на изкуствен интелект и машинно самообучение.

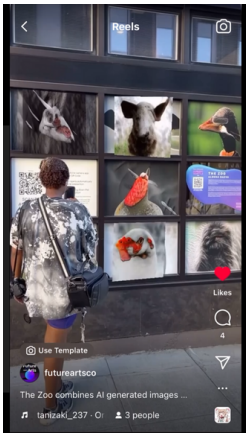
Тя е един от основателите на платформа за интердисциплинарни пърформанси Runabout project, студио за интерактивен дизайн „Реактив", първата галерия с изцяло дигитален фокус галерия „Галерия", скулптурен AR парк „Площадка", както и био-арт огранизацията Simbiomatter: experimental arts lab.

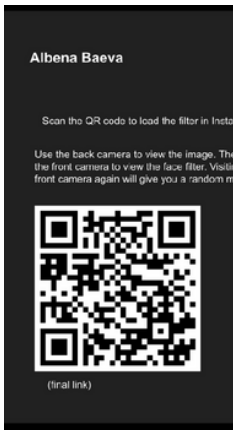
Албена Баева има две магистратури по „Реставрация" (2008) и „Дигитални изкуства" (2010) от Националната художествена академия в София където специализира в технология на изкуството от 12ти до 21ви век. Участва и специализира в различни работилници, резиденции и лаборатории за дигитално изкуство като Mutek AI Art Lab, Монреал, Gamma XR Art Lab, Санкт Петербург и STEIM, Амстердам.
Печели международната награда за съвременно изкуство „Есл" и специална покана от Vienna Insurance Group (2011),конкурса „Всичко (ни) е наред на БФЖ (2019) и Награда Artist Changemaker на Global Fund For Women (2023) .

Презентация/А.Баева

Нейни работи са част от колекциите Art Collection Telekom, на Софийска градска художествена галерия и различни частни колекции. Показвани са в музеи за съвременно изкуство „Есл" (Австрия, 2011), „EMMA" (Финландия, 2013), Музей за съвременно изкуство Войводина (Сърбия, 2015, 2019), в изложби и на фестивали за видео и пърформанс в Австрия, Америка, България, Германия, Дания, Италия, Кипър, Литва, Сърбия, Турция, Унгария, Украйна, Франция, Финландия и Швеция.

Презентация/А.Баева

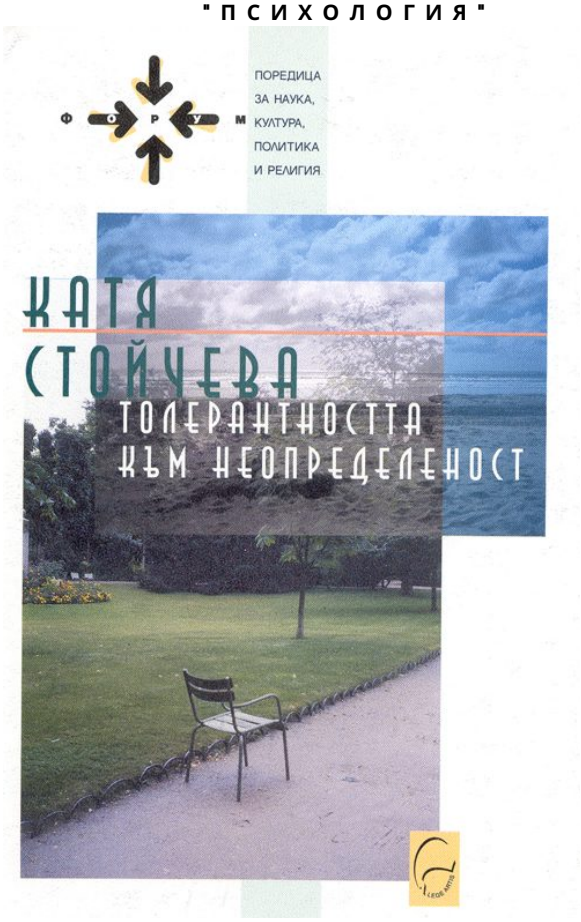
0 4

ТОЛЕРАНТНОСТ КЪМ НЕОПРЕДЕЛЕНОСТ И ТВОРЧЕСТВО

ТАМ, КЪДЕТО НЕОПРЕДЕЛЕНОСТТА БЛОКИРА И ФРУСТРИРА ИНДИВИДА, ТВОРЕЦЪТ ПРЕОДОЛЯВА НЕСИГУРНОСТТА И ИЗВЛИЧА СМИСЪЛ, КОЙТО ВЪПЛЪЩАВА В МИСЪЛ, ОБРАЗ ИЛИ ДЕЙСТВИЕ.

Творецът има нужда от доверие, сила и смелост пред лицето на новата и непозната ситуация, от позитивна нагласа към себе си и към това, което прави, за да си разреши да бъде насочван от вътрешната природа на проблема, да може да приема противоречивите и неясни резултати, които получава, и да продължи да функционира продуктивно, преодолявайки съмненията и страховете си.

проф. д-р Катя Стойчева

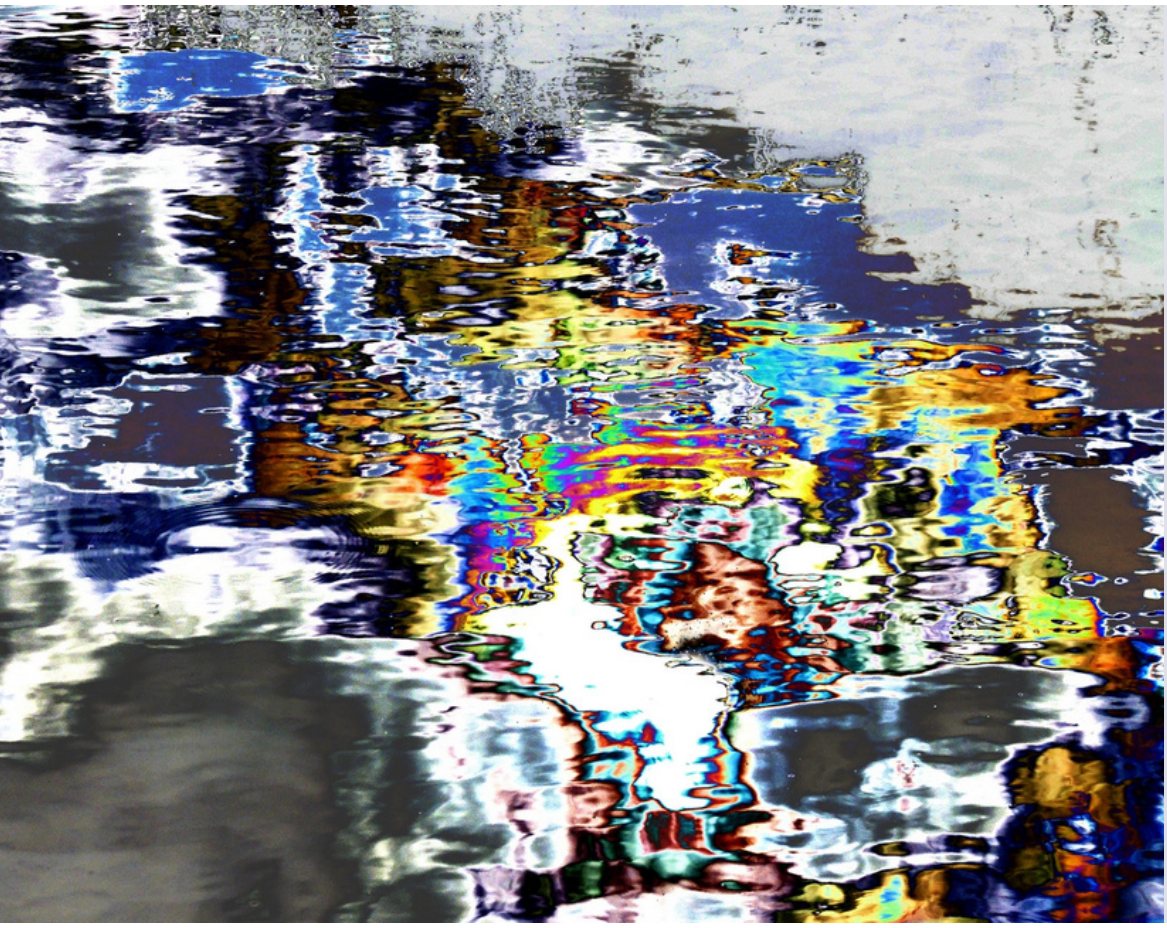
Издателство: Lege Artists

- **поддържа вътрешно** мотивираното експериментиране и откривателството
- **свързана е с умения за** генериране на идеи и намиране на оригинални решения
- **подпомага избора на** творчески професии и специалности

ИЗТОЧНИЦИ:

- Стойчева, Катя (2003). **Толерантността към неопределеност.** Плевен: Леге Артис, 224 стр.,ISBN: 954-9933-35-0.
- Стойчева, Катя (2003). **Толерантност към неопределеност и творчество: точки на пресичане.** Списание на Българската Академия на Науките, CXVI (2), 18-23. ISSN 0007-3989.
- Стойчева, Катя; Попова, Калина; Комнева, Красимира (2007). Т**ворчеството при решаване на проблеми: преформулирането на проблема и генериране на творчески решения.** Годишник на Департамент "Когнитивна наука и психология", Нов български университет (стр. 17-31). София, Издателство на НБУ, ISBN 9545354232.

Личен архив/К.Стойчева

Срещата на човека с неопределеността може да се разглежда като покана за творчество, отправена от живота към личността.

Чрез творческата интерпретация на неопределеността човек извлича смисъл и форма от привидната липса на смисъл и форма и участва в сътворението на реалността като създава нови възможности за живот.

Стойчева, 2003

НАШИТЕ ГОСТИ

Архитект **Искра Щетинска** говори за творческата игра с неопределеността в своите художествени творби.

Третата художествена изложба на арх. Искра Щетинска е посветена на богатите възможности на белия лист хартия.

Дарик радио

Кой Говори? - Дарик (darik.bg)

Творческият нагон?

Това е част от свободата на човек, истинската свобода на човек, който като малък е възпитан, че няма страшно от ужаса на белия лист или на каквото и да е; и че ако имаш потребност да експериментираш, няма страшно, че няма да е съвършено.

Щетинска, 2022

Личен архив/И. Щетинска

КАК ЕДИН ЛИСТ МОЖЕ ДА СТАНЕ НОСИТЕЛ НА СВЕТЛИНА?

Пилета на гроздобер

Личен архив/И. Щетинска

В едно и също изображение можеш да видиш великолепна сянка, плоскост и обем. Освен че белият лист става носител на светлина при определен ъгъл на светлината, той хвърля едни прекрасни, меки светлосенки, както и сенки с често пъти толкова причудливи форми, не точно тези, които е изрязал човекът върху листа, че самият той почва да се радва като на нещо, което не той е създал, а по-скоро светлината.

Щетинска, 2022

Семинарът е част от календара на БАН, от събитията, подкрепени от ISSCI - Международното общество за изследване на творчеството и иновациите и от WCIW - Международната мрежа за честване на Световния ден на творчеството и иновациите.

ПРОГРАМЕН ЕКИП

проф. д-р Катя Стойчева
гл. ас. д-р Елена Цанкова
ас. Дияна Добрева – Христова
Калина Попова

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЕКИП

гл.ас. д-р Илина Начева
гл.ас. д-р Полимира Митева
Галина Младенова
Мая Конова

PR **КООРДИНАТОР НА ИИНЧ-БАН**

доц. д-р Диана Бакалова

www.iphs.eu

ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА ИИНЧ

1869

ISSCI

World Creativity & Innovation Day
April 21